

Katz Günlük Ya?am Aktivitelerinde Ba??ms?zl?k ?ndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Katz Günlük Ya?am Aktivitelerinde Ba??ms?zl?k ?ndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24473>

Özet

Katz Günlük Yaşam Aktivitelerinde Bağımsızlık İndeksi (Katz ADL), **geriatri** alanında ve kronik hastalık yönetiminde kullanılan temel bir değerlendirme aracıdır. Bu indeks, bireylerin temel öz bakım ihtiyaçlarını ne kadar bağımsız gerçekleştirebildiğini sistematik olarak ölçer. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu, Güneş Arık ve arkadaşları tarafından 2015 yılında yapılmış olup, Türk yaşıtlı popülasyonunda fonksiyonel durumu ve bağımsızlık seviyesini değerlendirmek üzere geçerliliği ve güvenilirliği sınımlanmıştır. **Katz İndeksi**, klinik uygulamada bakım planlaması, rehabilitasyon sonuçlarının izlenmesi ve fonksiyonel gerilemenin erken tespiti açısından büyük öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Katz İndeksi, Günlük Yaşam Aktiviteleri (GYA), Geriatri, Fonksiyonel Durum, Bağımsızlık, Yaşlı Bakım, Uyarılma.

Yazarlar

Arik, G., Varan, H. D., Yavuz, B. B., Karabulut, E., Kara, O., Kilic, M. K., ... & Halil, M. (Türkçe Uyarılma Yazarları).

Amaç

Katz Günlük Yaşam Aktivitelerinde Bağımsızlık İndeksi'nin temel amacı, bireylerin, özellikle de **yaşlı** yetkinlerin, temel öz bakım faaliyetlerini yerine getirmedeki bağımsızlık düzeyini hızlı ve objektif bir şekilde belirlemektir. Bu araç, klinisyenlere ve araştırmacılara bir hastanın mevcut **fonksiyonel durumunu** sınıflandırma imkanı sunar.

Ölçek, hastanın bakıma olan ihtiyacını, rehabilitasyon programlarının etkinliğini ve zaman içindeki fonksiyonel değişiklikleri izlemek için kullanılır. Türk popülasyonuna uyarlanması, ölçeğin kültürel ve dilsel geçerliliğini sağlayarak, Türkiye'deki **geriatri** ve halk sağlığı çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlanmıştır.

Yapı

Ölçek, **Fonksiyonel Bağımsızlık** yapısını ölçmektedir. Bu yapı, altı temel Günlük Yaşam Aktiviteleri (GYA) alanındaki yeterliliğe odaklanır: banyo yapma, giyinme, tuvalet kullanma, transfer (yataktan kalkma/yere oturma), kontinans (idrar/dışkı kontrolü) ve beslenme.

Bu altı aktivite, bireyin en temel öz bakım gereksinimlerini temsil eder ve bağımsızlık hiyerarşisi oluşturduğunu kabul edilir. Yüksek puan, yüksek bağımsızlık; düşük puan ise daha fazla yardıma

ihtiyaç duyulan bir **fonksiyonel durumu** gösterir.

Geçerlik

Orijinal Katz ?ndeksi, temel öz bakım i?levlerini kapsad??? için yüksek yüz ve içerik geçerlili?ine sahiptir. Arik ve arkadaşlar?n?n (2015) Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerlili?i, bilinen gruplar arasındaki farklılıklar? ay?rt etme yetene?i (örne?in, sa?l?kl? ya?l?lar ile kronik hastal??? olan ya?l?lar) ve di?er standardize edilmi? fonksiyonel ölçütlerle korelasyonu incelenerek do?rulanm??t?r. Bulgular, ölçe?in Türk ya?l? popülasyonunda **fonksiyonel ba??ms?zl?k** yap?s?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Güvenirlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Arik vd., 2015), ölçe?in güvenilirli?i hem iç tutarlılık hem de muhtemelen test-tekrar test yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. **Günlük Yaşam Aktiviteleri (GYA)** için yüksek düzeyde bir iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) elde edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir. Ayrıca, ölçe?in de?erlendiriciler arasında güvenilirli?inin de kabul edilebilir düzeyde oldu?u belirtilmi?tir, zira ADL maddeleri genellikle objektif gözleme dayan?r.

Faktör Analizi

Katz ADL, orijinal olarak tek boyutlu bir indeks olarak tasarlanm??t?r ve genellikle Guttman ölçe?i prensiplerine uygun hiyerarşik bir yap? sergiler. Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Arik vd., 2015) yapılan faktör analizi, büyük olasılıkla ölçe?in tek bir bask?n faktör (Genel Fonksiyonel Ba??ms?zl?k) altında topland???n? teyit etmi?tir. Bu bulgu, ölçe?in temel amac?na uygun olarak, bireyin genel ba??ms?zl?k seviyesini tek bir puanla özetleme yetene?ini desteklemektedir.

Ölçek

Test Türü: Uyarlama

Format: Endeks/Gözlem Temelli De?erlendirme Arac?

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Ya?l? Yeti?kinler, Kronik Hastalar, Geriatri Hastalar?

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki huzurevlerinde, hastanelerde veya toplum içinde ya?ayan ya?l? yeti?kinler.

Test Metodolojisi: Görüşme veya vekil raporlama yoluyla ya da doğrudan gözlemlerle değerlendirilir. Her bir aktivite için bağımsızlık düzeyi puanlanır.

Anahtar Kelimeler

GYA, Öz Bakım, Fonksiyonel Bağımsızlık, Yaşlı Sağlığı, Katz, Fonksiyonel Durum, Klinik Değerlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Güneş Arık

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Veri mevcut değil.

İletişim E-posta Adresi: guneseken@yahoo.com

Yayın Adresi: Çalışmanın yapıldığı kuruma ait adres bilgileri (Kaynak makaleye bakınız).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Katz ADL, halk sağlığı ve klinik araştırmalarda yaygın olarak kullanılan ve genellikle ücretsiz erişilebilen bir araçtır. Türkçe adaptasyonu 2015 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için telif hakkı ve izinler konusunda orijinal yazarın (Sidney Katz) ve Türkçe adaptasyon çalışmasını yapan araştırmacıların yayın politikalarına uyulması gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [katz-index-of-independence-in-activities-of-daily-living-scale-katz-adl-toad.pdf](#)

Referanslar

Arik, G., Varan, H. D., Yavuz, B. B., Karabulut, E., Kara, O., Kilic, M. K., ... & Halil, M. (2015). Validation of Katz index of independence in activities of daily living in Turkish older adults. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 61(3), 344-350. DOI: 10.1016/j.archger.2015.08.019

Katz, S., Ford, A. B., Moskowitz, R. W., Jackson, B. A., & Jaffe, M. W. (1963). Studies of illness in the aged. The index of ADL: a standardized measure of biological and psychosocial function. *JAMA*, 185(12), 914-919.

Katz Günlük Yaşam Aktivitelerinde Bağımsızlık İndeksi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. (Orijinal kaynakta maddeler sağlanmamıştır, ancak standart Katz ADL

maddeleri temel al?narak de?erlendirme yap?l?r.)

Ölçek, a?a??daki alt? temel aktivite alan?ndaki ba??ms?zl?k seviyesini de?erlendirir:

Banyo Yapma

Giyinme

Tuvalet Kullanma

Transfer (Yataktan/Koltuktan Kalkma)

Kontinans

Beslenme

ARABPSYCHOLOGY.COM